

به نظر می‌رسد اولین بار در سال ۱۳۵۰ مردم ایران در تلویزیون سریال خارجی دیده‌اند. این اتفاق چند سال بعد از نمایش فیلم خارجی در ایران افتاد و از این جهت برای بینندگان تلویزیون کاملاً تازه داشت. همه این سریال‌ها دوبله می‌شد و دوبله‌های ایرانی که کارشان را با دوبله فارسی فیلم‌های خارجی آغاز کرده بودند، مشغله بیشتری پیدا کردند.

پای سریال‌های خارجی از چه زمانی به تلویزیون ایران باز شد؟

«ستوان کلمبو» و دوستان!

محمدوفایی
خبرنگار

فرآیند اختراع تلویزیون از اواخر قرن ۱۹ آغاز شد و پس از سال‌ها تلاش و سعی و خطای دانشمندان از کشورهای مختلف جهان، بالاخره در اوایل قرن ۲۰ و دقیقاً سال ۱۹۲۵ بود که جان لوگی برد، مهندس اسکاتلندی موفق به اختراع تلویزیون شد. اولین پخش تلویزیونی منظم در سال ۱۹۳۶ در بریتانیا اتفاق افتاد و در سال ۱۹۴۶ هم شبکه‌های پخش محلی در ایالات متحده آمریکا آغاز به کار کردند، اما تبدیل شدن تلویزیون به یک رسانه عمومی و فراگیر در میان مردم به کاهش قیمت دستگاه گیرنده تلویزیون نیاز داشت و این اتفاق در دهه ۱۹۵۰ رخ داد. جعبه جادویی از این زمان به بعد دیگر به اروپا و آمریکا محدود نماند و جای خودش را در خانه مردم کشورهای مختلف جهان باز کرد. در این گزارش به تاریخچه ورود تلویزیون به ایران می‌پردازیم و با بررسی سیر تحول برنامه‌های تلویزیونی در آن زمان، مروری بر سریال‌های خارجی ای خواهیم داشت که برای نخستین بار روی آنتن تلویزیون ایران رفتند.

مجلس در خدمت راه‌اندازی تلویزیون

تلاش برای راه‌اندازی تلویزیون در ایران به سال ۱۳۳۵ برمی‌گردد، زمانی که جوانی به نام کازرونی - که در خارج از کشور رشته کارگردانی سینما خوانده بود - با چند شرکت خارجی برای خرید دستگاه فرستنده تلویزیونی مذاکره کرد؛ تلاشی که البته به نتیجه‌ای نرسید و دو سال بعد، این اتفاق رسماً رقم خورد. در ۲۹ تیر ۱۳۳۷ مجلس شورای ملی ماده واحدی

با چهار تبصره به تصویب رساند که به موجب آن به دولت اجازه داد بدون پرداخت حقوق و عوارض گمرکی، یک دستگاه فرستنده تلویزیونی و لوازم جانبی مورد نیاز آن را به کشور وارد کند. این ماده واحدی همچنین دولت را تا پنج سال پس از نصب این دستگاه، از پرداخت مالیات معاف می‌کرد. با هموار شدن راه، یکی از بازرگانان معروف آن زمان که بهایی هم بود، یعنی حبیب‌ا... ثابت پاسال به فکر تأسیس

تلویزیون در ایران افتاد. ساعت ۱۷ جمعه ۱۱ مهرماه بالاخره تلویزیون رسماً افتتاح شد و از فردای آن روز، برنامه‌هایش به‌طور روتین روی آنتن رفت. البته کل زمان پخش این شبکه تلویزیونی که «تلویزیون ایران» نام داشت از ساعت ۲۲ تا ۱۸ بود. به این ترتیب که با برنامه مخصوص خردسالان و کودکان آغاز می‌شد و سپس برنامه‌های ورزشی، فیلم سینمایی، تدریس زبان، اخبار و روان‌شناسی روی آنتن می‌رفت.

سریال خارجی وارد می‌شود

در ششم تیر ۱۳۴۶ مجلس شورای ملی لایحه دولت را درباره تشکیل سازمان تلویزیون ملی ایران به تصویب رساند که بر این اساس مقرر شد این سازمان به‌عنوان زیرمجموعه وزارت اطلاعات و جهانگردی راه‌اندازی شود. به این ترتیب، تلویزیون ملی ایران آغاز به کار کرد و چندی بعد، تلویزیون خصوصی ثابت پاسال (تلویزیون ایران) را هم خرید تا تلویزیون ایران دو شبکه داشته باشد. آن زمان برنامه‌های تلویزیون ملی را برنامه اول و برنامه‌های تلویزیون ایران سابق را برنامه دوم می‌نامیدند. در اواخر دهه ۴۰ تولید سریال‌های تلویزیونی آغاز شد و بعد از تولید چند سریال، تلویزیون در سال ۱۳۵۰ به تولید فیلم‌های سینمایی هم وارد شد. با این حال برای تنوع بیشتر برنامه‌های تلویزیون و از آنجاکه ساعات پخش برنامه در روز هم افزایش یافته بود، سازمان رادیو تلویزیون ملی ایران تصمیم گرفت سریال‌های خارجی هم پخش کند.

جولان سریال‌های آمریکایی

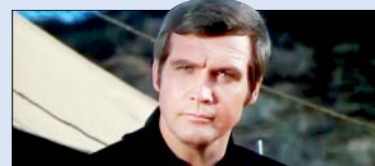
به نظر می‌رسد اولین بار در سال ۱۳۵۰ مردم ایران در تلویزیون سریال خارجی دیده‌اند. این اتفاق چند سال بعد از نمایش فیلم خارجی در ایران رخ داد و از این جهت برای بینندگان تلویزیون کاملاً تازه داشت. همه این سریال‌ها دوبله می‌شد و دوبله‌های ایرانی که کارشان را با دوبله فارسی فیلم‌های خارجی آغاز کرده بودند، مشغله بیشتری پیدا کردند. پخش سریال‌هایی مانند «غرب وحشی وحشی» مشهور به جیم وست، «راهبه پرنده»، «مأموریت: ناممکن»، «سیمارون» مشهور به کلانتر کراون، «سفر ستاره‌ای» مشهور به پیش‌تازان فضا و «مریخی محبوب من» در سال ۱۳۵۰ آغاز شد. این سریال‌ها همگی محصول ایالات متحده آمریکا بودند و در میان آنها ژانرهای متنوعی مانند جنایی، کمدی، علمی-تخیلی و... به چشم می‌خورد.

مروری بر چند سریال خارجی پر بیننده تلویزیون در دهه ۵۰

ماجراهای هاکلبری فین: رمان مشهور مارک تواین به همین نام برای کتابخوان‌ها شناخته شده است و سریال ۲۰ قسمتی‌ای که از آن ساخته شد نیز برای چند نسل خاطره‌انگیز است. تلویزیون ملی ایران در سال ۱۳۵۵ سریال ماجراهای هاکلبری فین را پخش کرد و نکته جالب این‌که بعد از انقلاب اسلامی و در سیمای جمهوری اسلامی ایران نیز این سریال روی آنتن رفت.

چاپارل: این سریال ۹۸ قسمتی یک وسترن آمریکایی درباره زندگی مردی به نام جان کنن (با بازی لیف اریکسون) بود که دوبله آن را محمود نوربخش به عهده داشت. سازنده این سریال، وسترن دیگری با نام «بونانزا» هم ساخته بود که با ۴۳۱ قسمت یکی از طولانی‌ترین سریال‌های تاریخ آمریکا محسوب می‌شود. این سریال هم در سال‌های ۱۳۵۲ تا ۱۳۵۷ از تلویزیون ملی ایران پخش می‌شد و پرطرفدار بود.

مرد شش میلیون دلاری: سریال‌های علمی-تخیلی در آن زمان طرفداران فراوانی داشت و این مجموعه هم درباره فضانوردی به نام استیو آستین (با بازی لی میچرز) بود. هر قسمت از مرد شش میلیون دلاری، یک داستان مجزا داشت و در مجموع حدود ۱۰۰ قسمت بود. این سریال در بین جوانان طرفداران زیادی داشت و جزو برنامه‌هایی بود که باعث خلوتی خیابان‌ها می‌شد.

در بین سال‌های ۱۳۵۰ تا ۱۳۵۷ مجموعه ۴۲ سریال خارجی روی آنتن تلویزیون ملی ایران رفت. در ادامه مروری بر تعدادی از سریال‌های مهم و پر بیننده آن زمان خواهیم داشت.

کلمبو: این سریال که در ایران به «ستوان کلمبو» مشهور شده بود، یک مجموعه جنایی با محوریت یک کارآگاه و مأمور کشف قتل در اداره پلیس لس‌آنجلس بود. پیتز فالك نقش این کارآگاه را ایفا می‌کرد و منوچهر اسماعیلی دوبله این شخصیت را به عهده داشت. کلمبو در بین سال‌های ۱۳۵۴ تا ۱۳۵۷ روی آنتن رفت.

